

Mahere Aromatawai: Tikanga Ā-Iwi 92080

1.3 Te whakaatu māramatanga ki ngā tikanga Māori e pā ana ki te pupuri me te tuku mātauranga

Kairangi	Kaiaka	Paetae
Ka tātari i ngā ariā matua e ārahi ana i te pupuri me te tuku mātauranga.	Ka whakaahua i ngā ariā matua e ārahi ana i te pupuri me te tuku mātauranga.	Ka tautohu i ngā ariā matua e ārahi ana i te pupuri me te tuku mātauranga.

	Kairangi	Kaiaka	Paetae
Kōpaki Puna Kōrero	I whakamahia e ia te ipurangi, ētahi pukapuka, he kiriata hoki hei taunaki i ngā uiui. Nāna anō i whakarite i te pepa whakaae me ngā pātai mo ngā uiui. Ko tā ngā pātai he ruku ki te rētōtanga o te kaupapa. I tuhia katoatia ngā kōrero mai i ngā uiui ki tētahi mahere whakahoahoa, ā ka whakatauritehia.	I whakamahia e ia te ipurangi, ētahi pukapuka, he kiriata hoki hei taunaki i ngā uiui. Nāna anō i whakarite te pepa whakaae me ngā pātai mo ngā uiui. Ko tā ngā pātai he ruku ki te rētōtanga o te kaupapa. I kapo i a ia ngā kōrero mā te tuhi, mā te hopu reo rānei.	I whakamahia e ia ētahi rauemi kōrero hei taunaki i ngā uiui. Nāna anō i whakarite te pepa whakaae me ngā pātai mo ngā uiui. E 3, e 4 rānei ngā pātai matua. I tuhia te ngako o ngā kōrero mai i te uiui ki tētahi hukihuki.
Ngā Tikanga Tukuiho	Neke atu i te 3 ngā tikanga ā iwi i tātarihia, i whakamāramahia mai, ka mutu i whakatauritehia ki tō ētahi atu iwi. Ka tātarihia ngā tikanga ōnamata, me ngā pānga o te ao ki ngā tikanga o nāia nei, ka mutu ka whakatakotoria ōna whakapae mo te ānamata.	E 2-3 ngā tikanga ā iwi i āta tātarihia, ka whakamāramahia, ka whakatauritehia ki tō tētahi atu iwi. He tauira ōnamata, ka kōrerohia hoki te whakanake o te tikanga i ēnei rā.	Kotahi noa iho te tikanga i whakamāramahia. He tauira ōna o nāia, o nanahi hoki, ka āta whakatauritehia.
Ngā Ariā Matua	Ka tautohua, ka tātarihia ngā ariā matua e ārahi ana i te pupuri me te tuku o te mātauranga Māori. Ka whakatauritehia ngā hua pai, kino rānei i roto i ngā taureanga.	Ka tautohua, ka tātarihia ngā ariā matua e ārahi ana i te pupuri me te tuku o te mātauranga Māori. Ka tātarihia ngā hua pai, kino rānei i roto i ngā taureanga kua hori.	Ka kōrerohia ngā ariā matua e ārahi ana i te pupuri me te tuku o te mātauranga māori. Ka tautohua ngā hua pai, kino rānei i roto i ngā taureanga.
Kauhau / Tuhinga	Maringi waiwaiā ana te reo, ko ngā kīwaha me ngā whakataukī hei whakaniko, e mārāma ana ki te kaipānui/ kaiwhakarongo. Nanahu ana te hanga o te whare kōrero, hāngai pū ki te kaupapa.	Maringi ana te reo, ko ngā kīwaha me ngā whakataukī hei whakaniko, e mārāma ana ki te kaipānui/kaiwhakarongo te ngako. Nanahu ana te hanga o te whare kōrero.	Ko te reo kia rere, he kīwaha, he whakataukī ōna. E mārāma ana ki te kaipānui/ kaiwhakarongo te nuinga. Kei reira te hanga o te whare kōrero.

Mahere Aromatawai: Tikanga Ā-Iwi 92081

1.4 Te whakaatu māramatanga ki ngā tirohanga kē ki tētahi take o te wā

Kairangi	Kaiaka	Paetae
Ka tātari i ngā tirohanga kē ki tētahi take o te wā.	Ka whakaahua i ngā tirohanga kē ki tētahi take o te wā.	Ka tautohu i ngā tirohanga kē ki tētahi take o te wā.

	Kairangi	Kaiaka	Paetae
Te Rangahau	<p>Kua toro atu te tauira ki tētehi puna kōrero e taea ai ia te whakautu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • He aha te pūrākau mō te takaro nei? • He aha te take i mate haere te takaro nei? • He aha ētehi taputapu i whakamahia e a tātou tupuna? 	<p>Kua toro atu te tauira ki tētehi puna kōrero e taea ai ia te whakautu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • He aha te pūrākau mō te takaro nei? • He aha te take i mate haere te takaro nei? 	<p>Kua toro atu te tauira ki tētehi puna kōrero e taea ai ia te whakautu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • He aha te pūrākau mō te takaro nei?
Ngā Tikanga Tukuiho	Kua āta rangahaua e te tauira tētehi tikanga tawhito e hāngai ana ki te Ki o Rahi me te whakamārama i tōna hononga ki te taiao.	Kua āta rangahaua e te tauira tētehi tikanga tawhito e hāngai ana ki te Ki o Rahi me te tautohu i tōna pānga ki te taiao.	Kua rangahaua e te tauira tētehi tikanga tawhito e hāngai ana ki te Ki o Rahi.
Ngā Ariā Matua	Kua whakamārama te tauira i tētehi tikanga Ki o Rahi motuhake nō tōna iwi, rohe, hāpu, marae rāne	Kua āta whakamārama te tauira i ngā tikanga whānui o te Ki o Rahi i ēnei rā.	Kua whakamārama te tauira i ngā tikanga tuapapa o te Ki o Rahi i ēnei rā.
Kauhau / Tuhinga	E hāngai ana tāna i whakaatu kauhau/tuhinga rānei ki āna mahi rangahau, ā, kua whakamārama i ngā pātai e hāngai ana, e mārama hoki ana te kaipānui/kaiwhakarongo ki te ngako.	E hāngai ana tāna i whakaatu kauhau/tuhinga rānei ki āna mahi rangahau, ā, kua wetewete i ngā pātai e hāngai ana, e mārama hoki ana te kaipānui/kaiwhakarongo ki te ngako.	E hāngai ana tāna i whakaatu kauhau/tuhinga rānei ki āna mahi rangahau, ā, kua whakautu i ngā pātai e hāngai ana.